

Toimenpidealoite TPA 104/2021 vp

Ari Koponen ps

Toimenpidealoite opetusta häiritsevien mobiililaitteiden haltuun ottamisesta perusopetuksessa

Eduskunnalle

Älypuhelimet häiritsevät opiskelijoiden koulunkäyntiä, mutta opettajilla ei ole ilman lakiin perustuvia valtuuksia oikeutta vaatia oppilasta luovuttamaan mobiililaitteensa hallintaa, kerätä puhelimia oppituntien ajaksi tai kieltää mobiililaitteiden tuomista oppilaitokseen. Oikeus ottaa haltuun oppilaan omaisuutta rajoittuu ainoastaan aineisiin tai esineisiin, jotka voidaan määritellä oppilaalle itselleen tai muille kouluyhteisön jäsenille vaarallisiksi tai joilla vakavasti häiritään opetusta ja samalla muiden oppimista.

Järjestyssäännöillä voidaan kuitenkin Opetushallituksen mukaan rajoittaa mobiililaitteiden käyttöä opetuksen aikana, kuten kieltää laitteen opetusta tai oppimista häiritsevää käyttöä oppitunnilla. Koulu voi edellyttää, että mobiililaitte on häiriötä aiheuttamattomassa tilassa (äänettömällä sekä värinä-, valo- ja muut toiminnot on asetettu pois käytöstä) opetuksen aikana. Opetusta häiritsevänä voidaan kieltää myös kuvan ja äänen lähettäminen suoratoistona (ns. livestream) oppitunnilta ilman opetukseen liittyvää syytä. Mobiililaitteiden käyttöä ei voida kieltää välitunneilla tai muina aikoina, jolloin opetusta ei anneta.

Opetushallituksen antamat ohjeistukset mobiililaitteiden käytön rajaamisesta ovat vakiintuneita kouluissa, mutta tarve selkeyttää perusopetuksen järjestäjän toimivaltaa on silti ilmeinen. Perusopetuksen järjestäjille tulisi antaa mahdollisuus tehdä järjestyssäännöissä määräyksiä myös muiden kuin perusopetuslain 29 §:n 2 momentissa tarkoitettujen ns. vaarallisten esineiden ja aineiden käytöstä ja säilytyksestä. Lapset eivät tarvitse puhelimia peruskoulussa koulupäivän aikana. Kouluilla on sitä varten opiskelijoiden käytössä mobiililaitteet, kuten tabletit ja tietokoneet. Sen sijaan lapsille pitää antaa opiskelurauha ja tilaa oikeiden ihmissuhteiden kehittymiselle.

Puhelimista on jatkuvaa häiriötä vähintäänkin oppilaan oppimiseen, vaikka siitä ei olisi suoranaista haittaa luokkatovereille. Puhelimista huomauttelu vie myös opetukselta resursseja ja aikaa, kun opettajat joutuvat kinaamaan oppilaiden kanssa puhelimen käytöstä. Ranskassa on voimassa kaikissa maan esi-, ala- ja yläkouluissa kännykkä-, tabletti- ja älykellokielto. Tarkoitus on vähentää häiriötä luokkahuoneessa, estää koulukiusaamista sekä parantaa keskittymiskykyä sekä ystävyyssuhteita ja keskinäisten vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Tähän tulisi pyrkiä myös Suomessa.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

Toimenpideoite TPA 104/2021 vp

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin perusopetuslain muuttamiseksi, jotta opettajilla olisi mahdollisuus ottaa haltuun opetuksen ajaksi opiskelijoiden mobiililaitteet.

Helsingissä 15.12.2021

Ari Koponen ps